

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Helsedirektoratet
Postboks 7000 St. Olavs plass
0130 OSLO

Deres ref
15/4443

Vår ref
16/423-

Dato
.06.2016

Vedrørende ansvar for organisering av ledsagertjeneste ved pasientreiser fra sykehjem

Vi viser til brev fra Helsedirektoratet av 8. september 2015 om ovennevnte.

Helsedirektoratet viser til at pasienttransport ikke fremstår som en kommunal oppgave etter gjeldende rett, slik det forutsettes i forskrift 25. juni 2015 nr. 793 om pasienters, ledsageres og pårørendes rett til dekning av utgifter ved reise til helsetjenester (pasientreiseforskriften) § 2 fjerde ledd. Forskriften er ennå ikke trådt i kraft.

Departementet bes om en avklaring av om de regionale helseforetakene eller kommunene har ansvar for pasienttransport innen kommunen av personer innlagt på sykehjem.

1. BAKGRUNN

Ved vedtakelsen av den nye pasientreiseforskriften ble det bestemt at regionale helseforetak ikke skal dekke reise til kommunale helse- og omsorgstjenester for pasient som "betaler egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester i institusjon", jf. forskriften § 2 fjerde ledd. Som en konsekvens skulle heller ikke foretakene organisere reisene eller tilby ledsager. I praksis gjelder dette personer med langtidsopphold på sykehjem.

Forskriftsfestingen var begrunnet i informasjon om langvarig praksis fra helseforetakenes pasientreisekontorer, basert på at transport fra sykehjem er en kommunal oppgave dekket av beboerens egenandel. Foranledningen til dette var uttalelser i et rundskriv fra Rikstrykdeverket utarbeidet ved overføringen av ansvaret for pasienttransport til de regionale helseforetakene 1. januar 2004: *"Kommunen dekker reiseutgifter til allmennlege og fysioterapeut for beboere i alders- og sykehjem. Beboernes reiseutgifter til [...] annen behandling dekkes etter forskriften om syketransport. Korttidsopphold i alders- og sykehjem er likestilt med opphold av lengre varighet"*.

Sykehjemsbeboere på langtidsopphold får i det alt vesentlige dekket sine behov for tjenester ved sykehjemmet uten behov for å reise til andre tilbud. Det skyldes at sykehjem fortrinnsvis huser de sykeste eldre og at sykehjemsforskriften bestemmer at det i tilknytning til institusjonen skal være organisert legetjeneste, fysioterapitjeneste og sykepleiertjeneste. I den utstrekning sykehjemsbeboere har behov for å reise, vil det hovedsakelig være for behandling i spesialisthelsetjenesten og besøk hos egen fastlege. Så langt departementet er kjent med, utgjør besøk til egen fastlege en liten andel av beboernes kontakt med helsetjenesten.

2. VURDERING AV ANSVARET FOR PASIENTTRANSPORT

Spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a første ledd nr. 6 bestemmer at de regionale helseforetakene skal sørge for transport til helsehjelp i helse- og omsorgstjenesten.

I brev av 10. juni 2011 til Helse Nord RHF uttaler departementet at de regionale helseforetakene har totalansvaret for å sørge for transport til undersøkelse eller behandling i helse- og omsorgstjenesten. Ansvarer omfatter refusjon av utgifter, organisering av reiser og ledsagertjeneste i forbindelse med at pasientene skal oppsøke spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten nevnt i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6.

Reiser til følgende tilbud er omfattet av § 2-6 når lovendringene settes i kraft:

- Offentlig finansiert spesialisthelsetjeneste
- Tjeneste etter folketrygdloven kapittel 5, så som fastlege, fysioterapi og psykolog.
- Helsestasjon og familievernkontor.
- Innleggelse i og utskrivning fra sykehjem
- Reise til dialyse og døgnopphold for øyeblikkelig hjelp

Pasient- og brukerrettighetsloven gjør ikke unntak for transport av sykehjemsbeboere. Kommunal helse- og omsorgstjenestelov regulerer ikke kommunenes ansvar for reiser. Lovgivningen skiller ikke i denne sammenheng mellom kortvarig eller langvarig opphold på sykehjem. Egenandel for opphold i sykehjem skal tilpasses de eksisterende ansvarsforholdene, ikke omvendt.

Ansvarer for sykehjemsbeboeres reiser til helsehjelp som nevnt i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 påligger derfor de regionale helseforetakene. Dette gjelder uavhengig av om beboeren er på sykehjemmet for kortvarig avlastning eller mer permanent.

3. OPPFØLGING

Departementet tar sikte på å oppheve den nye pasientreiseforskriften § 2 fjerde ledd før forskriften settes i kraft. Dette vil klargjøre at også transport av pasient som har langvarig opphold i sykehjem til helse- og omsorgstjenester etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 omfattes av det regionale helseforetakets ansvar etter spesialisthelsetjenesteloven § 2-1a første ledd nr. 6.

Vi ber om at Helsedirektoratet på egnet måte formidler departementets konklusjon om behovet for å endre gjeldende praksis til de regionale helseforetakene, Pasientreiser ANS, landets fylkesmenn og landets kommuner.

Med vennlig hilsen

Geir Helgeland (e.f.)
avdelingsdirektør

Vegard Pettersen
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.